

УДК 32.019.5/57
DOI: 10.31733/15-03-2024/1/190-191

Маргарита ЧОБОТЬКО
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ НА ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ТА ПОГЛЯДІВ

За останні роки політичні лідери, намагаючись вплинути на своїх суперників, все частіше використовують методи непрямой дії, поряд із застосуванням економічного та дипломатичного тиску. Один із таких методів полягає у проведенні активних інформаційно-психологічних операцій, зокрема використанні політичної пропаганди через засоби масової інформації. Пропаганда має значний вплив на індивіда, формуючи його уявлення та погляди на обговорювані теми [1].

Людина, природно сприймаючи інформацію, нерідко поглинає її беззастережно, що призводить до утвердження отриманої інформації як єдино правильної. Чим довше джерело впливає на мозок та розумові процеси, тим вище ймовірність того, що ця інформація буде сприйнята як істина. Незалежно від місця проживання або політичних поглядів, суб'єкт може бути під впливом пропаганди.

Цей вплив може бути виявлений за допомогою відповідей на конкретні запитання. Якщо на запитання про власні переконання відповідь дуже обмежена або ж невизначена, це свідчить про можливий вплив пропаганди. Однак якщо відповіді на запитання різняться у великій кількості, це може свідчити про менший вплив пропаганди. Нарешті, якщо відповіді на запитання показують малу або не показують жодної відмінності, це може означати, що суб'єкт діє під впливом пропаганди та не в змозі критично мислити [2].

Пропаганда зазвичай спирається на емоційний вплив, використовуючи зображення або тексти, що викликають різні емоції у глядача чи читача. Це може призводити до більш емоційного сприйняття фактів, поданих пропагандистом. Такий емоційний вплив може змінювати гормональний фон у мозку, підсилюючи вироблення кортизолу та адреналіну або ж серотоніну та дофаміну, залежно від спрямованості. Фактично пропаганда може відключити верхній рівень мозку та впливати на його найнижчі рівні, що призводить до сприйняття інформації без критичного аналізу.

За визначенням, підвищений рівень певних гормонів може призвести до формування звичок. Ендорфіни, які є природним аналогом морфіну та виробляються організмом за емоційного піднесення, включаються у випадках страху (наприклад, у випадках екстремальних спортивних заходів), а також виникнення сміху. Пропагандисти завжди намагаються подавати будь-які новини чи факти емоційно, спонукаючи запуск цих механізмів всередині людини [3].

Це може призвести до пригнічення критичного мислення та до того, що людина буде прагнути дивитися чергові новини саме з того «правильного» джерела. Під час огляду новин з цього джерела важливо звернути увагу на спосіб подання матеріалу, який може включати в себе емоційне навантаження, викликане сміхом, страхом, обуренням тощо.

Подібні механізми зомбування використовуються й у сектантських групах, які також прагнуть впливати на емоції прихильників, зміцнюючи визначені ідеї за допомогою гормональних реакцій мозку. В деяких випадках це може призводити до драматичних результатів, включаючи масове самогубство чи насильство [4].

Проблема забезпечення інформаційної безпеки як для окремої особи, так і для суспільства загалом вимагає комплексного підходу та системних заходів. Важливою є координація правотворчого процесу з метою формування правових основ побудови та розвитку системи управління інформаційними ресурсами, а також розвитку інформаційної інфраструктури країни.

---

1. Малик І. Механізми протидії негативним впливам інформаційної пропаганди. *Humanitarian vision*. 2015. № 1. Num. 2. С. 47–54.

2. Тютюнник Л. Пропаганда як засіб маніпуляції в умовах війни. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. С. 184–192.

3. Чоботько М. А. Чоботько І. І. Підвищення рівня фізичної і психологічної підготовки співробітників ОВС. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України : тези IV Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 19 лист., 2020 р.). Київ : НУОУ, 2020. С. 340–342.

4. Чоботько М. А. Здоров'я зберігальні компетенції курсантів. *Сучасні проблеми забезпечення національної безпеки держави : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 26 лист. 2020 р.). Київ, 2020. С. 347–349.

УДК 342.726:355.1-058.65:347.157
DOI: 10.31733/15-03-2024/1/191-193

Ірина БАЛТАКСА
аспірант кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДИТИНИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Майбутнє кожної країни безпосередньо залежить від стану забезпечення прав та свобод дитини, умов її розвитку, якості дитинства. Ведення воєнних дій на території держави впливає на все послідує життя дитини. Тому для того, щоб мінімізувати негативні наслідки у фізичному, психологічному, моральному стані дитини, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства разом у взаємодії з міжнародними партнерами повинні всебічно забезпечити права дитини, враховуючи всі існуючі можливості.

Більше ніж 1758 дітей постраждали в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії рф. На кінець лютого 2024 р., за офіційною інформацією ювенальних прокурорів, 528 дітей загинули та понад 1230 отримали поранення різного ступеня тяжкості. Зниклими вважаються 1497 неповнолітніх. Окрім того, постраждали від сексуального насильства 13 дітей. До Росії та так званих республік депортували 19 546 дітей, з них повернули додому всього 386 [1]. Українська влада наголошує, що наведені дані не остаточні, адже продовжується робота зі встановлення дітей в місцях ведення бойових дій, а також на тимчасово окупованих територіях.

На жаль, суспільство продовжує щодня отримувати інформацію від офіційних органів державної влади про вбивства, каліцтва, низку інших вчинених злочинів щодо громадян України, у тому числі дітей. У зв'язку з цим постає питання щодо надання дитині правового статусу як такої, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, з метою всебічного захисту її прав, свобод та законних інтересів. І одним із ключових напрямів є здійснення наукових розвідок у сфері вищеприписаної проблеми.

Проблематика правового статусу дитини обговорюється науковцями у межах загальнотеоретичної юриспруденції, науки конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального права, наук міжнародно-правового блоку. Серед вчених, які досліджували це питання: Б. Андрусин, І. Грицай, А. Колодій, Н. Крестовська, Т. Лук'яненко, Л. Наливайко, О. Кудрявцева, Н. Оніщенко, П. Рабінович, І. Швець та ін.

Тематику правового статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, вивчали: Н. Опольська («Права дітей, які постраждали внаслідок збройного конфлікту в Україні») [2], Б. Ковбас, О. Протас («Соціально-педагогічний супровід дітей із сімей, постраждалих у ході АТО») [3], «Умови ефективного соціально-педагогічного супроводу дітей із сімей, постраждалих у ході АТО») [4], О. Шаумян, Л. Комісарчик («Соціально-психологічна реабілітація дітей, які постраждали внаслідок воєнного конфлікту на Сході України») [5], В. Гернавська («Правовий статус дітей, які постраждали внаслідок військової агресії російської федерації проти України